

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček, račun: Ljubljana št. 40.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Pametna beseda

Znano je, kako gre nemška politika po 1. 1913 vsjugasto pot brez stalnosti, tako da je čisto naravno, če nima zaznamovati trajnih in velikih uspehov, ampak prinaša ugodnosti na tem ali onem polju samo od slučaja do slučaja. Kriv je nemški nacionalizem, ki se dejanskega položaja Nemčije po vojni čisto nič ne zaveda in svoje račune zida na samih iluzijah. Da ni centruma in socialne demokracije, ki vse svoje sile vporablja v to, da skušata zunanjo politiko Nemčije spraviti na realno bazo in ji dati določeno smer, ki bi izključevala vsak uklon od ravne poti, potem bi Nemčija bila že davno doživela še večjo katastrofo, nego jo je 1. 1918, ali pa bi ves svet že danes zopet gorel v plamenih druge svetovne vojne, neprimerno huje od prve.

L. 1930 po velikem uspehu nemških fašistov je grozila posebno velika opasnost, da se ne bi nemška zunanja politika, ki je bila dobila po Stresemannu edino pravilno smer, zopet preobrnila v nasprotno stran: to je v problematični naslon na Rusijo in Italijo, ki naj bi izlepa ali izgrda privedel do revizije verzajske mirovne pogodbe in likvidiral vojnoodškodninske obveznosti Nemčije. Danes pa, ko se je brezplodnost nemškonalistične politike pokazala tudi na ostalih poljih, se nemški narod zopet začenja zavedati, da je edino prava pot k ozdravljenju nemškega gospodarstva in uveljavljenju Nemčije na evropskem kontinentu tudi v mednarodnem oziru edinole sporazum in sodelovanje s Francijo. V tem pogledu beremo v ugledni reviji »Sozialistische Monatshefte« (januar 1931) zanimive misli, ki se glasijo nekako:

Revizija — pravi avtor tozadevnega članka — je bila še nedavno glavni predmet vseh nemških časopisov. Kakšna revizija? Če se zahteva revizija, ki naj bi temeljito spremenila sedanje bedno gospodarsko stanje Nemčije, potem smo seveda vsi za to. Toda nacionalni listi razumejo pod tem šlagerjem revizijo versailleske mirovne pogodbe. Najbolj aktualna pa se jim zdi zaenkrat revizija Youngovega načrta. Ta načrt je komaj eno leto v veljavi in je Nemčija, zato ker ga je sprejela, dosegla kot protikoncesijo popolno izpraznitve svojega ozemlja od inozemske vojske. Kdor torej že sedaj zahteva njegovo razveljavljenje, ne more računati na to, da bi ga kdo smatral za resnega in lojalnega. Nekateri zahtevajo vsaj začasno ustavitev plačil oziroma moratorij, ki ga Youngov načrt dovoljuje. Toda, če se svetovni gospodarski položaj v doglednem času ne izboljša, bi tak moratorij Nemčiji sploh ne koristil, ampak bi pomenil samo odgoditev njenih sedanjih težav.

Avtor opozarja Nemce na to, kako je sploh neosnovana njihova metoda, ko zahtevajo vedno od Francije, da naj vojno odškodnino sploh črta. Ti »politiki« se pri tem še nikoli niso vprašali, ali Francija sploh to more, četudi bi hotela. Res je, da Francija formalno prejema največji del nemških letnih odplačil. Toda večji del teh dajatev mora Francija preodkazovati Ameriki v svrhu poravnave svojega lastnega vojnega dolga. Kdor hoče doseči v tem oziru revizijo, ta mora vendar vedeti, da imajo ključ k temu vprašanju Zedinjene države. Saj se je Francija pri sprejetju Youngovega načrta brez vsega zavezala, da bo vsako znižanje njenega vojnega dolga od strani Amerike imelo avtomatično za posledico, da bo od svoje strani znižala svoje terjatve napram Nemčiji za dve tretjini, pozneje pa celo za celo vsoto. Toda mi vemo, da ameriška javnost še vedno stoji na stališču, da morajo njeni bivši zavezniki zato, ker so prelivali svojo kri za skupno stvar, od katere so imele največ koristi ravno U. S. A., odplačevati vsako granato in vsak šrapnel in vsako kroglo in sleherni funt moke, ki so jo dobili iz Amerike, do zadnjega centa. Če bi Francija, kakor to res predlaga pariški kirurg Jan Louis Faure, kljub temu Nemčiji črtala vojno odškodnino, bi se nikakor hipoma ne izpremenil svetovni položaj, ker bi, kakor nemški avtor po pravici omenja idealnega Francoza, temu nikakor ne sledila francosko-nemška antanta, kakor on pričakuje, ampak bi se nasprotno oiačili francoski nacionalisti, ki bi izrabili nastali položaj: namreč ogromno ogorčenje francoskih davkoplačevalcev, ki bi morali v takem slučaju odplačevati dolg Zedinjenim državam s 50—100% zvišanjem svojih davščin! Znižanje ali črtanje reparacij se da, kakor Nemec ugotavlja, doseči le, če se ustvari zveza evropskih držav, ki bi nastopila napram USA kot solidarna enota. Ravno to je tisto, kar Francija hoče, kar pa nemški nacionalisti skušajo preprečiti z naslonom na sovjetje in na Mussolinija!

Nemčija, pravi avtor, je danes v podobnem psihološkem razpoloženju kakor pred vojno, ko je Viljemu s svojimi nespametnimi govori uspešno, da se je ves svet proti Nemčiji združil. Rusija je sklenila antanto z Anglijo, svojo največjo nasprotnico, ker jo je Nemčija po nepotrebnem združila. Podobno delajo Nemci danes, čeprav so neprimerno slabši nego so bili pred vojno. Ali je to pametna politika? Minister Treviranus je pravil ponkci Poljake, vlada je brez potrebe šikanirala »frankofile« v Porenju, Stahlhelmovci so v Koblencu provocirali Poljsko in Francijo v zahvalo za to, da je slednja najlojalneje predčasno evakuirala zasedeno ozemlje.

Le Francija — tako nadaljuje — more Nemčiji dati posojilo, ki ga v sedanjem položaju krvavo potrebuje. Le Francija nemškim brezposelnim delavcem in osiromašenim kmetom lahko dovoli pot v svojih obsežnih kolonijah. Mesto tega računajo nacionalistični krogi na Anglijo. Anglija pa vseh 12 let po vojni Nemčiji ni toliko pomagala kot je črnega za nohtom. Anglija je tudi kriva, da mora zdaj Nemčija odplačevati vojno odškodnino mesto v blagu in zlatu, kar je poglaviti vzrok

Navdušen sprejem admiral Guepratta

Hvaležno prebivalstvo neslo admiral na rokah

Belgrad, 24. febr. AA. Danes dopoldne ob 10.38 je prispel semkaj v simplonskem vlaku iz Pariza naš preizkušeni prijatelj admiral Guepratte v spremstvu svoje soproge in prijatelja grofa Romanona.

Belgrajska postaja je bila vsa okrašena s francoskimi in jugoslovanskimi državnimi zastavami. Že dolgo pred 10 so se zbrali na postaji razen članov pripravljalnega odbora za sprejem mnogoštevilni zastopniki oblasti, društev in prebivalstva. Člani pripravljalnega odbora so bili polnoštevilno zbrani z generaloma Milutinovićem in Nešićem na čelu. Dalje je bil navzoč armadni general in komandant mesta Belgrada Tomić, admiral Wickerhauser, viceadmiral Stanković in mnogoštevilni zastopniki kulturnih in drugih ustanov. Od francoskega poslanstva je bil prisoten sam vojaški ataše, od belgrajske občine njen podpredsednik dr. Stojadinović.

Ko je vlak privozil na postajo, je godba kraljeve garde zaigrala marseljezo in burni klici so pretresli ozračje: »Živel Guepratte! Živela Francija!« Ko se je vlak ustavil, je stopil iz vagona admiral, za njim pa njegova soproga. Tedaj je

gdna Milka Šestić v narodni noši iz Šumadije stopila pred gosta in predala admiralovi soprogi v imenu srbskih sester velik šopek cvetic, v imenu odbora za sprejem admiral pa je predala šopek cvetic gdni Janjevićeva. Razen tega je prejel admiral Guepratte mnogo cvetja od zastopnikov raznih društev.

Ko so utihnili zvoki francoske narodne himne in nato še jugoslovanske himne, je admiral Guepratte pozdravil v imenu bojevnikov, ki so bili v Bizerti, general Milutinović s kratkim francoskim nagovorom. Izrekel mu je dobrodošlico in ga zahvalil za njegovo veliko delo v svetovni vojni, poudarjajoč, da so vsi tisti, ki so se živi vrnili iz Bizerte, dolžni za svoje življenje zahvalo edino admiralu Gueprattu. Nato je pozdravil admiral komandant mesta Belgrada general Tomić. V imenu belgrajske garnizije mu je izrekel pozdrav v francosčini. V imenu belgrajske občine je admiral pozdravil njen podpredsednik dr. Stojadinović, ki je imel tale govor:

»V imenu občine mesta Belgrada vas pozdravljam, gospod admiral, obenem z vašo gospo, ko stopate na naša tla. Bodite dobrodošli! Prestoliska

občina smatra za svojo dolžnost, da vam, goječ najtoplejša čustva za vas in vaš narod, izreče to posebno priznanje in največjo hvaležnost za vse dragocene in nepoplačljive usluge, ki ste jih storili našemu narodu v njegovem trpljenju v najkritičnejših dneh njegove zgodovine. Živite!»

Navdušeni vzkliki so pretresli ozračje, admiral pa se je zelo ljubeznivo zahvaljeval na vse strani. Nato je v spremstvu članov odbora in zastopnikov države krenil v dvorno čakalnico, kjer se je pozdravil s svojimi mnogoštevilnimi znanci in z njimi izmenjal nekaj besed. Ko se je pojavil admiral pred postajo, se je tam že zbral gost špalir več tisoč oseb iz mesta in okolice, ki so navdušeno manifestirale. Videč tak navdušen sprejem, je admiral sklenil, da gre peš. Na vsakem koraku ga je sprejelo burno pozdravljanje in vzklikanje. Ne prestano se je moral admiral Guepratte zahvaljevati za izraze hvaležnosti in prijateljstva. Navdušenje prebivalstva je doseglo vrhunec, ko so nekateri iz špalirja pristopili k admiralu in ga nesli na rokah.

Admiral se je nato v avtomobilu s svojim spremstvom odpeljal v hotel »Srpski kralj«.

Sporazum med Francijo in Anglijo brez Italije ali z njo?

Angleški delegati odpotovali v Rim — Nemška javnost vznemirjena

London, 24. febr. Kakor znano, se je mudil v Parizu že dalj časa delegat angleškega urada za zunanje zadeve g. Craygie, da doseže sporazum med Anglijo in Francijo, na podlagi katerega bi se lahko obstoječa pomorska pogodba med Anglijo, Japonom in Združenimi državami S. A. razširila še na Francijo in Italijo, česar kakor znano, londonska konferenca 1. 1930 ni mogla doseči.

Razgovori med Craygiejem in g. Briandom so bili izredno težavni, ker imata oba politika velike nasprotneke v francoski admiraliteti. Treba je tudi pomisliti, da Francija, ki predstavlja danes drugo največjo kolonialno veleposilje sveta, ni samo načeloma nasprotna pariteti svojih vojnih pomorskih sil z italijanskimi, kakor to Italija zahteva, ampak se v zadnjem času z vsemi silami trudi tudi, da si zasigura prioriteto glede trgovskega brodogoja. Tako n. pr. predvideva francoski proračun za leto 1931-32. 600 milijonov frankov za izgradbo luk senegalske in kamerunske obali ter zapadne Afrike sploh. Ker pa na drugi strani Mussolini že zaradi prestiža vztraja na pariteti s Francijo, so se vsi upravičeno spraševali, da-li je sploh mogoče misliti na kakšen uspeh Craygiejeve akcije.

Kar naenkrat so francoski listi začeli pisati, da se je Craygieju posrečilo, doseči sporazum med Anglijo in Francijo, in sicer v tem smislu, da se Francija pridruži londonskemu sporazumu o fiksnem razmerju med vojnimi brodovji Anglije, Združenih držav in Japana, neodvisno od tega, da-li se sporazume z Italijo glede razmerja svojega vojnega brodogoja z italijanskim. Ta vest je seveda silno razburila italijansko diplomacijo, ker bi v resnici pomenil mednarodni dogodek prve vrste. In v resnici je »Echo de Paris«, ki ima o tej stvari dobre informacije, trdil, da stojimo pred vzpostavitev alianse med Francijo in Anglijo, kar bi pomenilo toliko, kakor da je Italija popolnoma potisnjena v kot in da bi ji ničesar drugega ne preostalo, kakor da pred francosko tezo, ki enkrat za vselej afirmira superioriteto Francije na kopnem in na morju, kapitulira in se londonskemu sporazumu hoče noče, pridruži. Baje je Francija dosegla od Anglije tudi druge koncesije, predvsem to, da jo bo Anglija podpirala v njeni politiki napram Nemčiji in da se bo pridružila francoskemu zamislu »sanitetnega kordona«, ki naj se potegne napram Sovjetski Rusiji.

Razumljivo je, da se javnost trudi, izvedeti, koliko imajo te vesti dejanske podlage. Resnično je, da se je g. Craygie, ki se je bil v petek 23. t. m. iz Pariza podal v London, dne 23. t. m. vrnil v Pariz skupaj z ministrom za zunanje zadeve Hendersonom in prvim lordom admiralitete Alexandrom. To vsekakor pomeni, da se je med Londonom in Parizom dosegel nek pozitiven rezultat vsaj v vprašanju razmerja med obema vojnima brodov-

jema, ker je čisto gotovo, da se Henderson ne bi podal v Pariz, ako bi bil uspeh problematičen. Henderson in Alexander sta se podala na Quai d'Orsay na posvet z g. Briandom in francoskim ministrom mornarice, obenem pa so imeli dolgo posvetovanje francoski in angleški mornariški eksperti. Konverzacije med ministri se nadaljujejo danes 24. t. m., da se odstranijo zadnje težkoče, ki stojijo še na poti sporazumu. To seveda pomeni veliko senzacijo, ker je bila pot Craygieja nazaj v London vzbudila ravno nasprotni vtis: da je namreč nemogoče doseči s Francijo sporazum v pomorskem vprašanju. V angleškem parlamentu so poslanci 23. t. m. naslovili več vprašanj na podtajnika za zunanje zadeve dr. Daltona, ki se je pa vsakemu odgovoru izognil in potrdil samo vprašanje, da so o teh pogajanjih obveščene Združene države in pa Japon.

Trdi se, da se je Francija odpovedala svojemu prvotnemu stališču glede podmornic in sklenila v smislu londonskega pakta reducirati višino svoje tozadevne tonaže, zato pa izpolniti pravico, da sme zgraditi tem več rušilcev. Ne ve se pa, kako sta se Anglija in Francija zmenili z ozirom na namen francoske vlade, da konstruira serijo velikih križaric, ki bi celo presegale največji bojni ladji sveta, »Lorda Nelsona« in »Hooda«, ki ju je Anglija zgradila in spustila v morje 1. 1929. Nadalje pravijo, da Francija ne vztraja več na tem, da bi njena prioriteta nad Italijo znašala 250.000 ton, kakor je bila to zahtevala na londonski konferenci, ampak da se zadovoljuje s prioriteto 180.000 ton.

Ostane pa slejkoprej poglaviti predmet zanimanja še vedno nepojasnjeno vprašanje, ali sta se Anglija in Francija sporazumeli brez ozira na Italijo, ali pa je Italija na njun sporazum pristala in se mu primerno akomodirala, tako da bi bil pariški sporazum samo predhodni korak za dovršitev londonskega pomorskega pakta s pristopom Francije in Italije. V tem oziru je gotovo samo eno — vsaj italijanski listi kategorično tako trdijo —, da z Italijo ni še gotov noben sporazum, čeprav v Washingtonu zelo optimistično verujejo tudi v bližnji francosko-italijanski sporazum. Angleški listi pa tudi demantirajo, da bi bili Anglija in Francija sklenili separaten sporazum, neodvisno od pristajanja Italije in ne glede na njo. Laburistično glasilo »Daily Herald« označuje tozadevne francoske vesti celo kot absurde in trdi, da se bodo pariški dogovori s strani angleškega zunanjege urada kol snov diskusije sporočili Rimu, da bi jih le-ta vzel v pretres. Podobno pravijo »Times«, da potekajo pogajanja g. Craygieja na trojni bazi, to je med Anglijo, Francijo in Italijo skupaj, in da se more pomorski sporazum skleniti samo med vsemi temi tremi veleilami solidarno.

So pa politiki, ki trdijo, da sta Anglija in

Francija v vseh bistvenih pogledih sporazumni in da bo Italija prisiljena pristati na to bazo sporazuma, ako se noče od mednarodne politike popolnoma izolirati.

Iz povedanega je umevno, da v Rimu z veliko nervoznostjo sledijo posvetovanjem na Quai d'Orsayu.

Pariz, 24. febr. kk. Angleško-francoska mornariška pogajanja so se danes popoldne po skupnem zajtrku obeh delegacij na Quai d'Orsayu nadaljevala v angleškem poslanstvu, in sicer topot v prisotnosti Brianda in Hendersona. Ob tej uri pogajanja še trajajo. Po izjavah udeležencev konference se lahko smatra, da je sporazum končno zagotovljen. Henderson in lord Aleksander se bosta najbrže še danes vrnila v London. Sodi se, da je mornariški sporazum med Francijo in Anglijo gotov.

Pariz, 24. febr. AA. Angleški zunanji minister Henderson in prvi lord admiralitete Aleksander sta v spremstvu Craigieja odpotovala nenadoma v Rim. Poročajo, da so pomorski razgovori med Francijo in Anglijo dosegli stanje, da je postalo nujno potrebno posvetovanje z italijansko vlado. Potovanje v Rim je bilo sklenjeno na popoldanski seji med Hendersonom in Briandom.

Pariz, 24. febr. kk. Ministrstvo za zunanje zadeve je izdalo komuniké, ki samo navaja, da so se vršili razgovori med angleškimi in francoskimi delegati v prijateljski atmosferi, da pa o doseženem uspehu še ni mogoče definitivno govoriti, dokler ni zagotovljen pristanek italijanske vlade.

Berlin, 24. febr. AA. Nemško časopisje obširno komentira angleško-francoske pomorske razgovore v Parizu. Dočim jih na eni strani pozdravlja kot nov poskus za omejitev pomorskega oboroževanja, pravi na drugi strani, da bodo ta pogajanja prinesla novo nesrečo Nemčiji. Časopisje poudarja, da bo Anglija dosegla ohranitev takozvanega »standarda dveh držav na morju« z velikimi konvesijami Franciji v vprašanju kopnega oboroževanja. Listi menijo, da bo Anglija pustila Franciji v tem oziru popolnoma svobodne roke in podpirala njeno stališče na prihodnji svetovni razorožitveni konferenci, ki se bo najbrže ponesrečila, ker bo Nemčija trdno vztrajala na načelu, da mora biti razorožitev vsestranska. V primeru, da se to ne bo zgodilo, bo Nemčija morala izstopiti iz Društva narodov.

Hindenburg v nevarnosti

Berlin, 24. febr. kk. V palačo državnega predsednika Hindenburga je prišel danes opoldne 28-letni trgovski pomočnik Broll. Tam so mu urekli, naj svojo prošnjo za podporo vloži pismeno. Zato se je silno razburil in rekel, da mu je samo še par ur živeti. Naenkrat je imel Broll v roki revolver, katerega so mu po hudem boju odvzeli. Izjavil je, da je hotel izvršiti samoumor. Njegov revolver je bil nabit in odprt. Smatrajo ga za duševno bolnega.

Bombni rekord

Newyork, 24. febr. kk. Na strehi predsedničkove palače v Havani so zopet pravočasno našli bombo. To je bila že 20. bomba v zadnjih 48 urah.

Von Capelle umrl

Bremen, 24. febr. AA. V ponedeljek je umrl v 75. letu življenja zadnji mornariški državni tajnik nemškega cesarstva admiral von Capelle.

njenega sedanjega prekernega finančnega položaja. Še manj se je zanašati na Ameriko, ki ji ni mar ničesar drugega, kakor da se ji z bogatimi obrestmi poplačajo njene žrtve v 1. 1917-18, naj se potem iztisnejo od kogarkoli. Ljubimkanje s sovjeti pomeni kockanje za obstoj Nemčije kot zapadne državne in kulturne velesile; zelo nevarno igro, ki je dozdaj Nemčiji prinašala samo politično škodo, ker je preprečevala, da bi demokracije zapada imele v Nemčijo zaupanje. Kako drugače se je obnašala Francija po porazu 1. 1870! Najbolj nespametno pa je zanašanje nemškega nacionalizma na Italijo. Ta zahteva revizijo mirovnih pogodb samo zato, da privleče popolnoma k sebi Madjarsko z namenom, da obkroži Jugoslavijo. V revizi-

zijo mej v škodo Romunije pa Italija nikoli ne bo pristala kakor seveda tudi ne v revizijski lastne severne in vzhodne meje. »Revizionistična« politika Italije je golo izrabljanje antifrancoskega razpoloženja nemške mase v lastne namene.

Tudi vzhodna nemška meja proti Poljski se ne da kar tako gladko in enostavno popraviti, kakor mislijo nemški nacionalisti, katerim dajejo poguma v tem oziru tudi nekateri francoski krogi. Edina pravilna politika za Nemčijo je, da v tesnem sodelovanju Franciji pomaga, da se izgradi unija evropskega kontinenta od Lizbone do Varšave. S Francijo pa ni težko doseči popolne sprave in kooperacije: le pošteno in odkrito jo je treba hoteti. Tako svetuje Nemcem Nemece.

Odgovor Delavskih zbornic na načrt zakona o socialnem zavarovanju

Belgrad, 24. febr. 1. Odbor centralnega tajništva Delavskih zbornic je izročil ministru za socialno politiko končni odgovor k načrtu zakona o socialnem zavarovanju. V odgovoru je rečeno, da so zbornice izvršile konzultiranje delavstva v najširših danih možnostih in da so delavske zbornice radi tega stopile v stik z delavstvom vseh vrst. Delavci predvsem izražajo zahtevo, da se končno izvede zavarovanje za starost, onemoglost in za slučaj smrti, ki je bilo obljubljeno v zakonu že pred desetimi leti, pa se še doslej ni izpolnilo.

Kljub zelo težkemu materialnemu stanju je delavstvo pripravljeno prispevati 1,5% svojih dnevnih. Posebno se nadejajo, da bodo najmanj toliko plačali delodajalci in da bo država dala potrebno pomoč.

Ker pa načrt novega zakona določa zmanjšanje sedanjih delavskih pravic pri zavarovanju za slučaj bolezni in nesreče za 50 %, ker izključuje od pravic na zdravljenje člane delavskih rodbin, ker zmanjšuje rente, članarino in večino pravic veže na 10-mesečno zaposlitev v enem letu, kar je pri današnjih nesigurnih gospodarskih razmerah zelo malo verjetno, zato delavstvo smatra, da bo preveč izgubilo, če bi se ta naredba uzakonila. Zato želijo, da se stari zakon o zavarovanju delavcev ne ukine, marveč da se polagoma izvaja in da se izvrši še vsa daljnja nivelizacija.

Konferenca glede brezposelnega delavstva

Belgrad, 24. febr. AA. Jutri se sestane tu konferenca zastopnikov zainteresiranih ministrstev in predstavnikov delavskih in delodajalskih organizacij v vprašanju nezaposlenosti delavcev. Konferenca bo proučila vprašanje nezaposlenosti delavcev v naši državi in inozemstvu. Konferenco bo otvoril minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Nikola Preka. Povodot te konference in povodom netočnih vesti gotovih italijanskih listov o fantastični in ogromni nezaposlenosti v naši državi, je bil minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Nikola Preka tako ljubozno in sprejel časnika, ter jim dal sledečo izjavo:

»Vprašanje nezaposlenosti je največji problem današnje dobe in o njem so resno razpravljali merodajni faktorji vsega sveta. Kot posledica splošne gospodarske krize in depresije, ki danes vlada na svetu, vprašanje brezposelnosti 20 milijonov delavcev z vso težino zahteva radikalne rešitve. Od rešitve tega po svoji vsebini in kompleksnosti najdelikatnejšega problema zavisí tudi rešitev vprašanja ublažitve gospodarske krize na svetu. Zavedajoč se pomena tega problema se je merodajni forum bavil s tem vprašanjem. Komisija za brezposelnost je razpravljala o tem problemu in ga izročila svetu mednarodnega urada dela. Po prejetju tega vprašanja se je videlo, da ga je mogoče rešiti samo v sodelovanju z Društvom narodov, ki je merodajen faktor v vseh političnih in gospodarskih vprašanjih. V teku maja bo Panevropska unija v času svojega zasedanja imela priliko proučiti to vprašanje. Dasi je pri nas ta problem le majhen z ozirom na druge države, sem vendar kot minister za socialno politiko in narodno zdravje smatral za potrebno, da skliče konferenco predstavnikov delavskih in delodajalskih organizacij, da se proučijo statistični podatki. Ta konferenca ima informativen značaj. Preden se pristopi k rešitvi tega vprašanja, je potrebno ugotoviti točne statistične podatke. Podatki, s katerimi

Dalje v svoji vlogi govorijo o borzih dela in pravijo, da nekatere borze dela ne marajo dati zakonite podpore delavcem, ki niso rojeni in zaposleni na njihovem ozemlju. Tajništvo bo zahtevalo, da se ta nezakonita praksa ukine. Z ozirom na veliko važnost borz dela v današnjih časih velike brezposelnosti, prosi tajništvo ministra za socialno politiko, da organizira skupno konferenco zastopnikov vseh borz dela in delavskih zbornic, na katerih bi se razpravljalo o ukrepih za reorganizacijo borz radi uspešnejše borbe proti brezposelnosti.

Odbor z velikim zadovoljstvom pozdravlja sklep ministra za socialno politiko Preke, da se na reden in zakonit način izvršijo volitve delavskih zaupnikov. Volitve se vršijo v najlepšem redu in brez težav v celi državi, kar jasno dokazuje, da ni bilo razloga za njihovo odlaganje. Duhovno razpoloženje med delavstvom v celi državi je danes tako urejeno, da bi bilo koristno in celo praktično, da se po volitvah delavskih zaupnikov izvršijo redne volitve za delavske zbornice.

Odbor je sklenil, da se izreče posebna zahvala ministru Preki, ker je po svojih organih dal ves material vedno na razpolago tudi delavskim ustanovam, kar jim daje neke vrste služben značaj.

mi dozdaj razpolagamo, so v marsičem nezanesljivi, a tudi metoda zbiranja je bila različna. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je izdelalo statistiko po dosedanjih podatkih, toda potrebno je zbrati podrobnih podatkov, posebno v pogledu nezaposlenosti kvalificiranih delavcev, ker se ti ne prijavljajo za podporo pri borzih dela. Radi tega bo ta konferenca važna z ozirom na to, da podpre ministrstvo, da dobi točne statistične podatke za sodelovanje delavskih in delodajalskih organizacij, da se pokaže pol, po kateri je treba iti, da se nezaposlenost v naši državi odpravi in da se prepreči vsaka eventualnost. Razen tega ima konferenca namen proučiti vprašanja, v koliki meri vlada brezposelnost v drugih državah, posebno v kontinentalnih in v koliko se nanaša tiste ljudje, ki se tam nahajajo na delu. V zvezi s tem so se pojavile alarmantne vesti o repatriaciji nekoliko tisoč naših brezposelnih izseljencev in da je moje ministrstvo v zvezi z drugimi ministri sprejelo definitivni sklep za povrnitev in naselitev naših delavcev, ki se nahajajo na delu v inozemstvu, v kraljevini Jugoslaviji. Po podatkih, s katerimi razpolaga ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje, ni nobenega razloga, da se prikaže to vprašanje v tako ostru obliki, kakor to po vseh vesteh izgleda, toda z ozirom na važnost tega vprašanja misli ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje v sodelovanju z drugimi ministri, da so potrebni ukrepi za ureditev akcije v interesu naših v inozemstvu nezaposlenih delavcev.

Na vprašanje časnika, ali se bo konferenca pečala z razpravljanjem vprašanja nezaposlenosti in iskanja vzrokov njenega pojava, je odgovoril minister: »Ne, ker bi to prekoračilo njen delokrog in ne bi dovedlo do nobenih rezultatov. Predstavniki delavcev in delodajalcev bi iznesli razne nazore in diskusija bi šla v nedogled. Ta konferenca ima posvetovalen značaj in praktičen pomen.«

Za federativno ustavo nove Španije Izjava polkovnika Macia, ki so ga Katalonci triumfalno sprejeli

Barcelona, 24. febr. fr. (Izv.) Danes se je vrnil iz izgnanstva legendarni polkovnik Macia, voditelj Kataloncev, ki je bil svoje dni izgnan od Primo di Rive, se je pozneje pod vladno generala Berenguerja vrnil nazaj v Španijo in se javil sodišču, ki ga je vrnilo policijskim oblastem, da se ponovno izžene iz Španije. Sedanja vlada mu je dovolila povratak v domovino. Policija je prepovedala manifestacije ljudstva, toda, kdo naj uduši španski temperament, kadar se razgreje? Od španske meje pa do Barcelone se je polkovnik Macia vračal skozi ovcane vasi in mesta ter skozi špalirje ed veselja prekipevaločega naroda. Ko je izstopil v Barceloni, je moral napraviti kratek nagovor, v katerem je rezumiral svoj program v dve besedi: svoboda, pravica.

»Agencija Havas« poroča iz Barcelone, da je polkovnik Macia v osebnem razgovoru z dopisnikom Havasa izjavil, da ima pred očmi predvsem en cilj, kako rešiti katalonsko vprašanje. Zvest svojim starim političnim idealom bo posvetil Macia vse svoje moči temu, da organizira posebno katalonsko federativno politično stranko. Nadalje se bo trudil, da se vse katalonske stranke strnejo v eno samo skupno fronto. Katalonci, ki bodo sprejeli njegovo geslo, bodo delovali proti vsaki nasilni vladi, najsi pride od leve ali od desne. V to svrhu bo iskal zveze tudi z ostalimi španskimi strankami, ki so zadnje čase pokazale mnogo več razumevanja za težnje Kataloncev, kakor pod diktaturo Primo di Rive. Po njegovem mnenju je samo en izhod iz sedanje španske krize, namreč, da se razpišejo volitve v ustavodajno skupščino, kjer bo narod izrazil svoje želje ter da se z vso resnostjo vzame v pretres možnost federativne ustave nove Španije. Posamezne province, ki so neštetokrat pokazale, da se hočejo vladati avtonomno, med njimi v prvi vrsti Katalonija, ki je enota sama zase, bi se kot suverene države zvezale med seboj v novo zvezno državno obliko, kateri bi načelovala skupna vlada, nad katero bi čuvala dinastija. Polkovnik Macia se začne svojega bivanja v inozemstvu ni nikoli sestal s Santiagom Albo, s katerim ga pa vežejo naravne simpatije, ker

tudi on v globini srca ni nenaklonjen idejam, katere je razvijal katalonski voditelj.

Polkovnik Macia je končno podčrtal, da on ne išče nikakih zvez z revolucionarnimi strankami komunističnega obsežja, ker on želi močne in slavne Španije, v kateri bosta suvereno vladala svoboda in pravica.

Madrid, 24. febr. AA. Občinske volitve so odgodene na dan 1. aprila. Sodišče za reševanje volivnih pritožb ostanejo še nadalje. Dalje je po sklepu vlade prepuščeno univerzam, da same določijo dan, kdaj začno spet predavanja. Izmed zakonov izza dobe diktature ostanejo samo tisti, ki ustrezajo sedanjim prilikam.

Madrid, 24. febr. AA. Skupni izvršilni odbor delavskih organizacij in socialistične stranke je sklenil udeležiti se občinskih volitev, dočim bo volitve v zakonodajno skupščino bojkotiral. Se je trajala od sobote do nedelje zvečer.

Madrid, 24. febr. kk. Zamora je izjavil v zaporu, da se bodo republikanske stranke enako kakor socialisti udeležile občinskih in pokrajinskih volitev, nikakor pa ne parlamentarnih volitev. Veliki proces pred vojnim sodiščem proti številnim vstašem decemberskih nemirov se bo vršil koncem meseca marca.

Madrid, 24. febr. kk. Na peturni seji je sklenil ministrski svet, da bodo volitve v mestih 12. aprila. Čuje se, da je grof Romanones izjavil, da bodo volitve v parlament že meseca julija ali avgusta, kar pa je malo verjetno. Vlada je dalje sklenila, da ukine odrejeno zahtevno vsučišče in je dala rektoratom pooblastilo, da smejo vsučišča zopet otvoriti.

Dunajska vremenska napoved. Najprej še na nekatere krajevih sneg, pozneje pa je pričakovati razjasnitve z zmernim mrazom.

Dubrovnik, 24. febr. AA. Pregled vremena: Temperatura 12 stopinj, pritisk 753,5, morje mirno.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, in zmerno hladno.

Anglija in Francija čedaljebolj solidarni

Pariz, 24. febr. kk. Kakor javlja uradni francoski komunik, so nova pogajanja o angleško-francoski zlati politiki dovedla do uspeha, ki bo okrepil in še bolj razvil sodelovanje obeh držav v raznih vprašanjih finančne in gospodarske stroke. »Matine« spominja to izjavo tako-le: Po znižanju diskontne mere v francoski narodni banki je prenehal močni odtok zlata iz Londona v Pariz.

Govor MacDonalda o vzrokih svetovne gospodarske krize

MacDonald je optimist

London, 24. febr. AA. Razstavljalci in časopisi so zelo zadovoljni z rezultati britske industrijske razstave, ki je odprta drugi teden. Poset je nad vse pričakovanje velik in naročila so dosegla rekordno višino.

»Manchester Guardian« pravi, da je dobila bombažna industrija, ki je nameščena v velikih prostorih Olimpije, približno za 1½ milijona funtov šterlingov naročil.

London, 24. febr. AA. Ministrski predsednik MacDonald je bil sneti gost birminghamske trgovske zbornice. Dejal je, da je napravil optimizem razstavljalec britske industrijske razstave naj zelo močan utis. Govorec o bodočnosti, je MacDonald rekel, da sedanje krize ni kriva produkcija, ki je še bolj močna kot kdaj poprej, niti konsum. Ljudstvo je pripravljeno konsumirati še več kot prej. Vzrok krizi leži med produkcijo in konsumom. Producenti iz enega vzroka ali drugega ne morejo prodati svojega blaga tako, da bi popolno-

Ta problem je torej rešen. Tudi ne bo Anglija najela v Parizu nobenih velikih posojil. City se zadovoljuje s kratkoročnimi krediti, ki so ji na razpolago v zadostni množini. Vsekakor se je posrečilo, spraviti v soglasje bodočo kreditno politiko med Londonom in Parizom, posebno kar se tiče izdaje gotovih posojil za vzhodnoevropske države.

ma zaposlili svoje tvornice. Zato je potrebno, da se spravi produkcija in konsum v pravilno razmerje. Dokler se to ne zgodi, ne bo miru na svetovnih trgih. To je svetoven in naroden problem. MacDonald je dalje govoril o veliki davčni obremenitvi angleškega naroda ter dejal, da je spodnja zbornica s privoljenjem vlade izvolila odbor, ki bo proučil vprašanje javnih izdatkov. MacDonald je izrazil upanje, da bo ta odbor posloval naglo. Vlada se zaveda važnosti vprašanje javnih izdatkov ter bo storila vse, da odbor ne bo izgubljal časa. Vse zlorabe se morajo odpraviti. Gospodarstvo mora rešiti dve nalogi. Pravilno gospodarstvo ni samo varčevanje, temveč obenem pravilno trošenje. Modro trošenje in varčevanje sta dve strani gospodarstva.

V sedanjih časih mora Anglija biti pripravljena, da pomnoži svoje vire in poveča svojo produktivnost.

Avstrija hoče ščititi poljedelstvo

Dunaj, 24. febr. Na zborovanju doljeavstrijskega Landbunda se je minister Winkler bavil s položajem avstrijskega poljedelstva. Podal je zanimive izjave v nekako razlago parlamentu predložene nove carinske novele, ki predvideva splošno povišanje carin na poljedelske pridelke. Sedanja vlada, je dejal minister, hoče na vsak način popraviti napake, ki so jih v tem pogledu zagrešile prejšnje vlade. Vlada je med drugim sklenila izdati odredbo, ki bo praktično onemogočila uvoz zmrznjenega mesa iz inozemstva. Odredba je toliko večje važnosti, ker onemogoča uvoz zmrznjenega mesa, ki se je uporabljalo za klobase. Pogajanja s poljskim sindikatom za prašičji izvoz so dovedla do sklepa, da sme Poljska uvoziti v Avstrijo 566.000 prašičev in sicer v tedenskih kontingentih. Kontingentiranje po tednih ima namen preprečiti nakupičenje blaga. V četrtek pade odločitev o predlogih glede ustavitve

uvozika za žito. Tega načrta ne bo lahko izvesti. Schoberjeva vlada je namreč odpovedala avstrijskemu poljedelstvu tako škodljive trgovinske pogodbe z Madjarsko in Jugoslavijo. Na koncu junija poteče te pogodbe. Ako ne pride do tega časa do sporazuma, potem pade tudi uvoz iz teh držav pod avtonomno carino kakor tudi uvoz iz drugih držav, ki so vezane s tema pogodbama; avtonomne carine so mnogo višje kot dosedanje. Nove pogodbe z Madjarsko, Jugoslavijo in Italijo bodo sicer na načelu recipročnosti, ki bo vezano s kontingentiranjem. Od teh pogajanj pričakujem znižanje uvoza in določitev ugodnih cen. Delati je treba na to, da se dvigne reja plemenske živine, ki jo potrebujejo Rusija, Poljska in Balkan. Iz zanesljivih virov doznajajo dunajski listi, da ne bo vlada izvedla načrta glede uvoza za žito, dokler se ne zaključijo pogajanja z Jugoslavijo in Madjarsko.

Gandi za homerule

London, 24. febr. kk. Dopisniku »Chicago Tribune« je izjavil Gandi: Zaupal je Angležem in njihovim obljubam do 1. 1919. To zaupanje pa je porušilo klanje v Amritsuru in druga grozodejstva v Pandžabu. Nasprotno pa je njegova vera v lastni narod zrasla. On še vedno zastopa enajst točk, ki so bile lansko leto postavljene kot minimalne zahteve nacionalistov. Vsako ustavo bodo cenili po tem, ali se bodo te točke izpolnile. Gandi vzdrže še vsako besedo svoje knjige »India homerule«, ki jo je izdal pred 25 leti. Če dobi Indija samoupravo, ki bo

pomagala premagati večino težkoč, bo dalje sodeloval pri nadaljnji graditvi, če mu bo zdravje dopuščalo. Kočljiva vprašanja odnosev med kapitalom in delom, posestnikom in najemnikom, komunalna in druga vprašanja se ne morejo rešiti po zapadnih metodah, temveč po smernicah breznasilnosti in resnice, na katerih je zgrajeno vse indijsko gibanje. Kar se tiče jezikov, smatra Gandi tudi v bodoče angleščino za jezik kulture kakor francoščino v Evropi. Hindustanščina pa bo ostala narodni jezik.

Škol kazensko premeščen

Belgrad, 24. febr. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve premestil kazensko brez pravice na potne in selitvene stroške Ivana Škofa od uprave mestne policije v Celju III-1 kot upravnega administrativnega uradnika v Gornji grad.

Obvezno zavarovanje proli toči

Belgrad, 24. febr. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za kmetijstvo po zaslišanju predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve predpisal in proglasil zakon o obveznem zavarovanju posevk in plodov pred točo.

Italija zvišala carino na sladkor

Belgrad, 24. febr. AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine javlja, da je italijanska vlada zvišala carino na sladkor od 36 na 45 zlatih lir za stot. Sedanja proizvodnja sladkorja v Italiji znaša 3.87 milijonov q.

Konvencija med Jugoslavijo in Italijo

Belgrad, 24. febr. m. »Službene Novine« pri našoj zakon o sporazumu med Jugoslavijo in Italijo o izvrševanju obsodb, o konvenciji med Italijo in Jugoslavijo, o pravni in sodni zaštiti, o konvenciji med Jugoslavijo in Avstrijo, Italijo, Poljsko, Romunijo in Češko o pokojninah, določenih po prejšnjih avstrijskih oblasteh, sklenjeni v Rimu 6. aprila 1922.

Britski imperializem

Bombaj, 24. febr. AA. Angleška vlada je posodila afganskemu kralju Nadir Kanu 170.000 funtov in mu poklonila 10.000 modernih pušk s strelovom. Indijski časopisje pravi, da hoče Anglija odtegniti Afganistan ruskemu vplivu.

4.991.000 brezposelnih v Nemčiji

Berlin, 24. febr. AA. Po uradnem poročilu je naraslo število brezposelnih 16. februarja za 100 tisoč. V Nemčiji je sedaj brezposelnih 4.991.000.

»Rude pravo« ustavl'eno

Praga, 24. febr. Z. S. policijskim dekretom je bil včeraj ustavljen komunistični list »Rude pravo«. Prepoved izhajala je bila izdana na podlagi zakona o zaštiti republike.

Belgrajske vesti

Belgrad, 24. febr. AA. Centrala industrijskih korporacij je skupno z Zvezo velike dalmatinske industrije v Splitu poslala vlogo ministru za trgovino in industrijo in zunanjemu ministru. V tej vlogi prosi za intervencijo pri egiptski vladi, da ne bi povišala carin za cement. Podpisniki podarjajo, da je jugoslovanska, zlasti dalmatinska industrija cementa glavni dobavitelj cementa Egiptu in bi zato od teh carin bila najbolj prizadeta naša država in naša industrija.

Belgrad, 24. febr. AA. Sedmo žrebanje dve in pol odstotne rente vojnih obveznice je bilo od 16. do 21. febr. v oddelku za državne dolgove in državni kredit ministrstva financ v Belgradu. Izplačila po členu 12. pravilnika za izplačevanje kuponov amortiziranih obveznic dve in pol odstotne vojne škode vrši samo oddelek za državne dolgove in državni kredit. Izplačila pod 100.000 Din se bodo vršila tudi potom davčnih uprav, nad 100 tisoč pa samo pri blagajni oddelka za državne dolgove in državni kredit, kjer se morajo obveznice neposredno predati. Izplačevanje se bo vršilo od 16. marca dalje in zastara po čl. 5. pravilnika o izplačevanju kuponov dve in pol odstotne vojne škode po enem letu v korist fonda vojnih invalidov. Na podlagi tega bo izplačevanje kuponov iz tega žrebanja zastarelo 16. marca 1932.

Belgrad, 24. febr. AA. Državno sodišče za zaščito države je danes sodilo proti Dragotinu Pillerju, ki se nahaja na begu, in Jovanki Muečević radi zločina po čl. 1 točka 1 in 4 zakona o zaštiti države in to radi komunistične propagande. Po razpravi je bil Piller obsojen na 7 let temnice in do smrti izgubo državljanских pravic, Muečevića pa na 6 mesecev zapore pogojno tri leta.

Zagrebske vesti

Zagreb, 24. febr. Z. Na liški progi so ponovno sručili viharji pričeli ovirati promet, zlasti med Rudopoljem in Vrhovino.

Zagreb, 24. febr. Z. Iz Broda na Savi so pripeljali 200 kg težkega soma, o katerem sodijo, da je star 120 let. Do petka bo razstavljen na ogled, potem ga bodo razsekali in razprodali.

Zagreb, 24. febr. Z. Sodišče je po zakonu o zaštiti države obsodilo Pavliška na 2 leti in 2 meseca, Škorca pa na 3 leta in 3 mesece.

Avstralski škranček umrl

Sydney, 24. febr. AA. Slavita avstralska pevačka Nelly Melba je umrla. Pokojnica je bila znana po vsem svetu kot avstralska škranček. Zadnje čase je bolehal. Leta 1926. se je umaknila iz koncertnega življenja in se je posvetila pevski pedagogiki na konservatoriju v Sydneyu. Preminula je v 70. letu življenja.